

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bibliotheca Rhetorum

In quo Causae Forenses, Liber Epistolarum, Liber Fabularum, Et
Oratiunculae

Le Jay, Gabriel François

Ingolstadij, 1726

Polycrates, seu Amoris paterni in liberis triumphus. Causa IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71049](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71049)

POLYCRATES

SEU

AMORIS PATERNI IN
LIBERIS TRIUMPHUS.

CAUSA QUARTA.

In Genere Deliberativo.

ARGUMENTUM.

Parente Thebanos inter & Athenienses bello, Polycrates Atheniensis de lapsus inter hostes, quatuor Filios, quos discriminis socios habebat, ad dimicandum fortiter adhortatus est, cumque inter ceteros ex asse instituit heredem, qui pro patre defendendo plura perpessus fuisset. Illi patrem incolumem praestiterunt quidem, sed vivi ab hostibus capti sunt. Thebani, qui dolebant unum e suis aliquem fuisse a Polycrate brachiis, auribus, lingua, oculis mutila,

tilatum, Polycratis Liberos pari contumeliâ sic affecerunt, ut natu Maximo insigni Statuario & strenuo militi amputarent brachia: Alterum egregium Oratorem linguâ privarent; Tertio clarissimo Pictori effoderent oculos: Minimum optima spei Adolescentem recisis auribus exsurdarent. Polycrates tam tristi spectaculo percussus ex dolore interiit. Litigatur apud Archontas, cui potissimum hereditas tribuatur.

ACTORES, Patroni quatuor.

- I. Pro DEMARATO Statuario Manco.
 - II. Pro LOGODÆDALO Oratore Ellingii.
 - III. Pro ZEUXIDE Pictore Excæcato.
 - IV. Pro ELPIDIO Adolescente Exsurdato.
- J U D E X.

ORATIO

Pro Demarato Statuario Manco.

SI ratio meritorum una, pietatisque in patrem consideratio, Judices, in hac causâ haberetur ut nemini dubium esset, huic potissimum Liberis acceptam referri parentis vitam, qui ma-
num

num oppositu lethalem ab ipsius cervicibus ictum avertit; sic nec controversum ulli videretur, paternam hæreditatem eidem esse vestris suffragiis addicendam. Sed quoniam de acceptis patris causâ damnis tantum hinc agi Adversarii inclamant, hoc denique Demarato Clienti superest meo, ut, cui sua in Polycratem merita adscribendam gratiæ nomine hæreditatem postulabant, hanc ipsi ob accepta pro patris salute detrimenta omnium maxima, quodam compensationis jure, adjudicetis.

Aio enim, Judices, Demaratum sic omnibus esse & Patrisfamilias & privati publicique viri, manuum jacturâ, privatum bonis, ut numerosæ sobolis parens, ejusdem educandæ facultatem amiserit; ut insignis Statuarius famâ, quam sibi comparaverat, penitus exciderit; ut optimus Civis intercivem defendendæ deinceps patriæ spem omnem conqueratur, quæ tria dum delibo tantum, favete linguis, Judices, & dicentem sustinete.

Atque hinc quidem, ubi de amissis fortunis agitur, recreat me non mediocriter, quod eos sim nactus Judices, qui, cum Patresfamilias iidem sint, experienciâ edocti suâ intelligunt, quàm non ad utilitatem modò & amplitudinem, sed ad necessitatem Paterfamilias opes desideret, ut ne in luctu & indigentia tenebrisque liberi contabescant. Quàm igitur deploranda, infelix Demarate, fors hæc tua! qui præcisione manuum non excideris modò certâ spe rei familiaris augendæ plurimum, sed ad inopiam jam extremam reductus sis! Fuit heu! cum te vix quisquam totâ Græciâ Statuarius exæquaret arte, nemo certè superaret, simulacra tua in pretio erant apud omnes, famam ubique habebant & nomen. Inde te ac

tuos tacitè scilicet alebas, ridebant domi omnia; crescebant Liberi in spem æmulandæ olim paternæ artis hæreditatisque copiosæ; adolescebant in Reipublicæ præsidium, ad generis sui lumen columénque firmabantur. Nunc quanta subito facta est hoc casu domestici fati conversio! Cùm enim unicus Demarati fundus, census familiæ, liberorum patrimonium esset in parentis industriâ, quæ domus unis parentis manibus steterat, his sublatiis funditus concidit; quæ his domesticæ quasi fortunæ artificibus vigeat, tota est iisdem præcis extincta.

Quamquam ferenda utcumque visa est hæc tunc sapienti cuivis divitiarum iactura; famæ autem nulla unquam fuit quamlibet levis amissio toleranda. Hujus spe unius innumeris laboribus læti defungimur, hac nos ipsi expectatione sustentamus; hoc famæ demum nunquam intermorituræ præmio vitæ brevitatem consolamur: quâ mercede qui exciderit, non video, quomodo & non sit, & non habeatur miserrimus. Excidisti autem, Demarate, hocque tantò acerbius excidisti, quòd tot præcones, tot testes, totque obsides famæ natus esses immortalis, quot laudis ipse auctor tuæ statuas esses totâ vitâ moliturus. Scitis, Iudices, audivistis, & vidistis ipsi, quantâ claritate increbuisse jam ipsius famâ, quantâ artis solertiâ celebraretur: nulla adeò regia, nulla palatia, nulla opera publica, imò nec Deorum templa sine ejus simulacris videbantur! Ab his ornamenta civitates repetebant: novam quandam Heroum manes vitam resumebant; ab his præsentia sibi Numina poscebant aræ, orbis terrarum, quantus est, miracula depromebat. Sic victura tamdiu fuisset illius fama, dum gloria hujus urbis, dum Heroum memoria, dum Religio Deorum vigeat transmissa
ad

ad posteros sempiterna. Hac nimirum spē dulcissimā immortalitati Demaratus laborabat; hac fovebat avidum laudis animum, fovendōque inter laborandum recreabat. Sed heu! spes hęc omnis intercudit, & quę beneficio manuum cum omni posteritate coęquanda erat fama, manuum amissione jam sepulta evanuit.

Sed quid hęc moror? Utinam saltem relicta foret optimo fortissimōque civi utilem aliquam egentī ac laboranti patrię facultas navandī in bello operam; ut qui suis est sibi que mortuus, glorię certē viveret! Sed adempta gloriā prorsus omnis est, & hic infelici Demarato restat dolor acerbissimus, quōd patrię pariter ac sibi interierit. Sensistis, Iudices, quā peritus in arte Statuariā Demaratus fuerit; at non minūs in militari probavit se strenuum, nec in officinā feliciter moderata manus ejus scalprum est, quā in acie fortiter ferrum vibravit. Experti sunt Thebani malo suo, noverunt salute suā Athenienses, quā bonum in Demarato militem haberemus. Testes exuvię de Thebanis raptę, quas, totidem illustria virtutis suę monumenta, domi suspensas asservat: testes laureę, quibus a vobis in pręmium fortitudinis decoratus est; testes cives bene multi, qui vel a servitute, vel a morte Demarati fortitudine vindicati sunt. Sed ecce jam bellum acrius recruduit: tuum, si unquam aliās, robur depro-mendum, Demarate: progredere ad bellum, tuā nunc operā Patria indiget; instat hostis; stant in procinctu milites; te tuba invitāt, insonant classica, te Duces, te commilitones repetunt. I, cur-re, vola, ades labanti periclitantique Reipublicę. Hęc, Iudices, rueret, volaret; rapit hunc animus, excitat patrię desiderium, glorię sitis, laudis amor inflammat. At quid iret? Ubi manus? pre-

E 3

tiosę

tiosæ illæ victricésque manus, instrumenta fortitudinis, terror hostium, Reipublicæ columen, civium salus! quid iret, nisi ut in hostes delapsus augeter prædam ac triumphum? quid in aciem volaret, nisi ad certam necem? Nisi quis putet fore illum subsidio suis, quî sibi ipse præsidio esse non possit? Sede ergo domi, Demarate, miser, obscurus, iners, fortunis, famâ, rebus universis destitutus. Jace in tenebris, in sordibus, in luctu, familiæ, tibi patriæque inutilis consenesce: hocque ad doloris cumulum sit tui, quòd ne paternas quidem injurias tibi tuis graviores ulcisci liceat.

Quid restat igitur, Judices, nisi ut per acerbos liberorum ipsius, per afflictæ conjugis luctus, per urbem hanc, quam simulacris decoravit, fortitudine servavit, trophæis illustravit, orem vos obtestérque; ut tantam, tam gravem, tam luctuosam fortunarum, famæ ac gloriæ jaçturam, quam abscissis manibus Demaratus tulit, quoquomodo compensetis; sublevetis Patrisfamilias egestatem, excellentissimi opificis extinguendum posthac nomen recreetis, obscuram civis optimi generosissimique gloriam vestra auctoritate illustretis, damna hæc ejus omnia paterna hæreditate refarciatis.

ORATIO

Pro Logodædalo Elingui.

Si unanimi omnium consensu supremum ærumnarum cumulum videtur attigisse, qui suas proferre miseras, & acceptas deplorare calamitates non valeat; quis satis possit, Judices, infelicissimam Logodædali lugere conditionem, qui resectâ, per summum nefas, linguâ, nullam amplius habeat

habeat conquerendi de sua sorte facultatem. Sinite igitur, Iudices, ut vicarias agam hodie Logodædali partes, & ipsius, sin minus querelas, saltem, inelices lachrymas vobis offeram; finite, ut, quam ratio, æquitas, jusque postulant, opem defensionemque impertiam.

Scilicet defensore careret ille, apud quem miseri omnes certum accisis in rebus præsidium semper invenerunt? Patrono destitutus adversariorum numero & potentiæ cedere cogeretur, qui eo consilio concessam sibi à Superis eloquentiam putavit, ut miserorum inopiæ subveniret; ut oppressam indefensamque contra nefarios perditorum hominum impetus innocentiam protegeret, tueretur, defenderet? debitam tot virtutibus, & suâ imprimis in carissimum parentem pietate hæreditatem miser Logodædalus amitteret, quod elinguis factus propter patrem, pro se ipso dicere non possit? Quanquam, quid elinguem te appello, Logodædale, qui disertissimè, si unquam aliàs, loqueris? Loquitur enimverò Logodædalus, Iudices, & vel avulsâ palato linguâ paternam sibi hæreditatem, tanquam fratrum omnium miserimo vindicat.

Nolite tamen arbitrari, Iudices, huc me alienæ virtutis detractorem accessisse; nihil de tuis laudibus, Demarate, deteram, non elevabo generosum animi tui facinus, tuam gloriam non conabor verbis attenuare. Tales artes deceant Oratores illos, qui causæ bonitate destituti, ambitiosis verborum phaleris facere fucum auditoribus ambiunt. Pulchrum est, nec piget fateri, manuum oppositu parentem à morte vindicare; pulchrius eundem à dirâ membrorum depopulatione, quæ vel ipsâ morte durior est, defendere. Pulchrum est manuum dispendio patri vitam con-

servare; pulchrius eundem à supplicijs nece crudelioribus præstare incolumem.

Neque hoc ipso abuti velim ad Logodædali patrociniū, Judices, quòd reserctâ linguâ omnem ad famam & opes comparandas viam infelix Orator amiserit. Silebo, quòd ista calamitas inceptum tam feliciter ad immortalitatem cursum interruperit. Nam statim reclamarent adversarij, hoc habere Logodædalum cum fratribus commune, ut famæ & acquirendarum opum sibi facultas erepta sit; nisi fortè tantò infelicior Logodædali conditio videri debeat, quantò compendiosior ad colligendas opes, uberior ad parandam gloriam cæteris artibus Eloquentia sit. Quid enim in Foro vitam asserit innocentibus? quid in Senatu, quid in Curiâ regit auctoritate, temperat legibus, moderatur consilio Rempublicam, nisi regina Artium Eloquentia? Quid Togæ, quid Militiæ splendorem conciliat, nisi regina Artium Eloquentia? Domi illa cives in otio & pace continet, foris milites ad pugnam incendit, bonos recreat, affligit malos, ubique regnat. Quanta autem & quàm satis copiosa merces rependi potest ab infonte reo salutis vindici! quantum famæ & gloriæ debeat ac persolvitur publicæ auctori Pacis, Justitiæ præfidi, consiliorum arbitro, bellorum duci, moderatori omnium ac sospitali. Hæc omnia scilicet Logodædalus amisit, ut parentem servaret; hæc maluit perdere, quàm parentem. Bona, fortunas, famam, suam denique conservationem paternæ saluti ultrò immolavit.

Sed quid plura disputo? Id doleo, Judices, quòd avulsâ linguâ Logodædalus ab hominum societate ad miserrimam belluarum sortem amandatus est, quòd inter homines, ex quo desit loqui, sibi planè interit! Nam quâ potissimam re
à bru-

à brutis animantibus differimus? Nisi quòd illæ, dum ingenita naturæ stupore oppressæ silent inter se, & obmutescunt; nos latentes animi sensus aperire, & nostram de re quâlibet proferre sententiam, variis de rebus inter nos confabulari, nostros dolores, suavissimo cum amicis colloquio, possumus consolari? Lingua enim interpret mentis est, cogitationum internuncia, animi præco, consiliorum sequestra, conciliatrix amicitiae, nutritrix & administra commercij, humanæ denique societatis moderatrix & arbitra.

At enim quàm luctuosum est Logodædalo, quòd perijt sibi, tam dolendum damnosumque vobis, quòd Reipublicæ paruit. Scitis, Iudices, quid pro communi bono valeat disertâ lingua. Id tu quoties experta es ó Respublica, quantos ex Logodædali eloquentiâ fructus percepisti, cum te juvaret consilijs, dicendi gloriâ defenderet; cum populos ad seditionem concitados placaret, cum strictos in tuam perniciem gladios ex nefariis sceleratorum manibus eriperet, cum tibi periculossimo confictatæ bello pacem tandem exultantem reduceret?

Vos verò, boni omnes, lugete Logodædali misérias; deplorate tanti viri calamitatem. Amisistis patronum, perdidistis acerrimum vestræ salutis defensorem, qui flagitiosos cives non minore vexabat odio, quàm vos omnes amore prosequeretur.

Obtestor ergo vos, Iudices, per sanctissimum illud, in quo sedetis, Tribunal, per ipsos hujus Curiae parietes, qui Logodædali voce toties personuerunt, & eundem amissum hodie desiderare, ac mutis pro ipso perorare verbis quodammodo videntur; per bonos omnes, quos tam fortiter tuitus est; per ipsos Superos, quorum religio-

nem ac cultum tam impensè defendit; adjuvate Logodædalum, tantum fori lumen, vestri Ordinis decus & ornamentum vestram suscipite in tutelam, & debitam summæ ipsius calamitati hereditatem adjudicate.

ORATIO

Pro Zeuxide Pictore Excecato,

Et si in id unum incumbere visi sunt, Judices integerrimi, qui ante me dixerunt Oratores, ut in deplorandâ eorum, quos defendendos susceperunt, calamitate, speciosissima quæque orationis lumina adhiberent, tamen satius ego duxi, si, neglectis Eloquentiæ pigmentis, non tam loquerer pro Zeuxide, quam spectandum omnium oculis illum exhiberem. Neque verò dubium mihi est, quin effossi ejus oculi tam vehementer perorent, ut vos ipsi ad tam scædum percussæ spectaculum, æstimantésque jacturam lucis ex ipsâ luce, quâ fruimini, vel è judicibus tacitè fiatîs patroni Clientis mei, atque suffragijs vestris damna nulla in humanis rebus, cæcitate esse graviora decernatis.

At quamvis lucem nullam ab ordine mutuari necesse sit in cæci causâ, ubi malorum gravitas nec ordinem capit, nec modum, quod effusæ tenebræ omnia confundunt; dicam tamen ad æstimationem jacturæ Zeuxidis, hunc perditâ per cæcitatem lucis usurâ & mitioribus carere vitæ bonis, & durioribus mortis vivum ac spirantem malis affectum fuisse.

Querantur alij amissas opes, famæ damna gloriaque illi lugeant, quibus uti his bonis liceat,
nec

nec quibus majora sint dispendia, quæ doleant. Hæc Zeuxis non enumerat in vitæ bonis, quòd nec illa quidem, si affluerent, ut affluxissent Pictori celeberrimo, ijs frui posset. Ecquis enim homini cæco relictus honorum usus, ubi nulla jucunditas, nulla delectatio, ubi luctus contra mœrorque æternus, ubi unæ superant lachrymæ, suspiria, gemitus? Tuum illud patrimonium, infelix juvenis, tuus census, tua hæreditas. An enim dolori parcat ille, abstergat lachrymas, suspirijs modum ponat ullum? an non extabescat desiderio, qui & oculos amisit & lucem, quibus dolores levantur omnes?

At enim hoc vobis allatum est, tanquam egregium ad tuendam Demarati causam præsidium, quòd filios, quòd uxorem, quòd numerosam familiam haberet; hæc utinam sibi posset Zeuxis vindicare, Judices! Demaratum mœrentem solatur uxor, nati recreant afflictum, tota familia mutuis studijs exhilarat. Mæstus ille, desertus totos per dies angustos lares habitat; nec ullam nisi in lachrymis suis aut spem, aut voluptatem habet. Nam quid ei dulce aut jucundum esse possit, cui cæcitas usuram ademit lucis & oculorum, quibus mundi hujus amœnitates, deliciasque delibat homo ac quodammodo possidet. Etenim quidquid est in aspectabili mundo pulchrum, quidquid mortalium oculis subjecit, quidquid dedit hominibus utendum natura, & quasi possidendum in commune, id sic ademptum est Zeuxidi, ut exhæredatus ab illâ esse videatur.

Et hoc quidem eò gravius debet illi accidere, quòd in informandis penicillo, coloribusque naturæ operibus versatissimus, eorundem pulchritudinem eruditioribus noverat oculis intueri.

Sed

Sed quid hæc leviora persequor? Oculorum vel ipsa sedes, artificium & munus dignitatem eorum pretiumque satis indicant. Quantum enim verò studium in ijs elaborandis adhibuisse natura visa est, quos variis integumentis ac veluti propugnaculis texit? quibus tanquam speculatoribus, altissimum in capite assignavit locum, ex quo cuncta circumspicerent, & contemplarentur? In cæteris sensibus lusisse, ut ita dicam, visa est; at omnem in efformandis oculis sagacitatem atque solertiam exhaustit. Et verò quid in toto homine præstantius, quid nobilius, quid pulchrius oculis, quid utilius, quid necessarium magis. Ii sunt fideles animi internuncij, ex quibus reconditiores sensus percipiuntur. Quod lux in astris, in cælo sol, in sole radij, id oculi in homine. Astra si privaveris luce, molem inutilem suspendis cælo: si cælum sole, si radijs exuas solem, publicum mundi oculum subducis, excæcas naturam, confundis omnia, ac permisces. Confodis homini oculos? vivam ac spirantem infodis sepulchro, mortis anticipatæ tenebris involvis, pretiosissimâ rerum omnium vitâ vitæque bonis ante tempus expolias.

Etenim an illa vita est, an non habenda mors potius, quâ quis dulcissimo fratrum & amicorum conspectu privatur? Hoc tamen est, quod patitur Zeuxis: Vivit, sed ita vivit; ut mors ipsa foret illi expetenda magis quàm vita. Utinam, Iudices, utinam inter mortuos foret! malorum finem in morte, post jactationes quietem, post procellas, tempestatesque portum inveniret. Nunc autem vivit, ut perpetuis acerbæ vitæ doloribus excrucietur.

Saltem mortuus debitam benè actæ vitæ mercedem acciperet; hic verò omne malorum genus

genus spectatæ virtutis in præmium accipit : saltem mortuo campis in Elysijs videre parentem fas esset , & impensæ pietatis fructum suavissimum percipere ; hic mortalium omnium aspectu caret. O mortem lentam & indocilem hominum precibus flecti ! Reluctantes vocat , vocantes rejicit. Ratum est ergo ; vires , Pictor infortunatissime ! & vires , non ad miseriæ solatium , sed ad incrementum cladis ac cumulum. Fovebis in posterum tuos in sinu , ut nunquam in oculis geras ; sic aberis à te , ut manens apud te unum , nec sine duce exire , nec alios invisere unquam possis : sic tibi coram tuis præsens , ut tanquam tibi tuisque externus , nec te , nec tuos unquam videas. Vires , inquam , & vires in mortis malis ; ut omnibus vitæ commodis careas ; sic mortis privabere commodis , ut in vitæ incommodis consenescas.

Et erit aliquis tam crudelis , tam barbarus , tam ferreus , quem Zeuxidis fors infortunata non moveat ? qui Zeuxidem fratrum miserrimum esse neget , aut etiam illius sortem cum aliorum fato minimè comparandam esse inficietur ? Oro vos igitur atque obtestor , Iudices , date Zeuxidi paternam hæreditatem , ut non omnibus vitæ bonis spoliatur. Date , ut levi aliquo in mortis malis recreetur solatio ; date , unde vivat ille , qui cum tuendæ per se ac sustentandæ vitæ facultatem non habeat , meritò sperat de vobis fore , ut tanto suæ calamitatis incommodo vestra pietas medeatur.

OS (O) SO

ORA.

ORATIO.

Pro Elpidio Adolescente exsurdato.

Quæ res in hac, quam mihi hodie propagandam suscepi, causâ molestiam dicenti parere nonnullam deberet, ea me, Judices, mirum in modum reficit, & novas ad perorandum coram celeberrimo confessu vires, novos animos subministrat. Absit igitur à me, Judices, ut singulare Oratorum, qui prius ex hoc loco dixerunt, studium, & miram in animis commovendis industriam reprehendendam putem, dum illi pro se quisque Clientum suorum damna, tantâ cum eruditionis & ingenij laude extulerunt. Gratulabor mihi ipse potius, ut par est, superisque gratias agam amplissimas, quòd eos, à quibus metuendum Elpidio arbitrabar, patronos ipsius causæ totidem, defensorésque acerimos invenirim.

Nam si tanti est, ut, revera est; hominem aut manibus, aut oculis, aut linguâ carere obeam, quæ promanant inde incommoda; quanti demum fuerit, quæ sequuntur ex singulis, ea in se mala unum pati universa? Quæ quoniam in Elpidio eximie indolis, spei optimæ, atque acerrimi ingenij adolescente licet cum mœrore intueri; nemo est profectò, qui non existimare debeat, sublato per hostes aurium usu, fratribus suis gravius eum esse læsum, quòd hunc ipsum constet, & omnibus fratrum affectum fuisse malis, & bonis orbatum.

Magnum quiddam est, Judices, quod Demaratus avulsis manibus, quod Logodædalus excisâ Linguâ, quod Zeuxis effossis oculis tolerârunt

runt: at mente unum eundem & mancum simul, & elinguem, & cæcum languere, id verò tantò gravius est, quòd mala animi & sunt, & jure habentur malis corporis multò graviora. Atqui ea fors Elpidij est, qui cùm optimum ingenium, præclarissimam indolem, & liberalibus disciplinis aptissimam nactus esset, exsurdatus sit miserabiliter, priusquam sibi liceret quidquam ediscere.

O vicem adolescentis luctuosam! ô calamitatem omni commiseratione dignam! Quid tibi, infelix Elpidi, quid ingenium illud tuum profuit? quid te juvit insignis illa, quâ te præditum amabamus, solertia? quòd demum devenère dotes illæ omnes, quas tibi à Superis concessas gratulabamur; ex quo truncatis obtusisque penitus, ante artem ullam, scientiâque perceptam, auribus, non excidisti modò spe in reliquum vitæ tempus, sed & incommoda fratrum omnia in animo experiris?

Nam quid aliud animo putatis esse artes rerumque notitiam, nisi quod lingua, manus & oculi corpori sunt? Lingua visa vel audita narrat; Artes ijs, ut par est, narrandis præfunt. Manus res ipsas agit; Artes manum laborantem dirigunt. Oculi res aspiciunt, pervident, intuentur; Artes, quo pacto vel visis vel auditis utendum sit, edocent. Externa quippe hæc membra sunt instrumenta duntaxat ac veluti famuli quidam, administrique mentis arbitrae, judicis, dominae, artificis ac moderatricis; ac proinde, Judices, qui cognitione rerum destitutus sit, eum mente cæcum quodammodo, elinguem & mancum esse necesse est.

Ah! video, Judices vos commoveri; video quis sit vester eâ de re sensus. Intelligitis nimirum, & meritò intelligitis eum, surdus cùm sit,
nulli

nulli arti perdiscendæ esse idoneum : agnoscitis ereptam ipsi rei cujusquam faciendæ aut cognoscendæ potestatem : videtis eum esse ab omni facultate tam imparatum, quàm certum est artium cognitione imbui neminem, & initiari rerum mysteriis posse, qui mente sit destitutus.

At enim inquirunt adversarij ; quid est, quòd tam graviter expostulet Elpidius ? quid est, quòd se tam infelicem prædicet ? Linguâ, manibus, oculis uti potest. At hoc extrema ejus miseria est. Utinam, Judices non uteretur, cui ad nullam omnino rem utilem & honestam ijs uti liceat. Nam quid agat ? quid loquatur commodè, qui rerum sit adhuc rudis omnium & imperitus ? si loquendi quandoque animum cupido incessenter, nihil nisi temerè & inconsultè loquetur, effutiet, deblaterabit. Si quid agendum se offerat, in quo eluceat ingenium ; rerum ignarus omnium quid operetur ? si ferendum de re aliquâ, quam oculis usurparit, judicium, nihil judicare prudenter poterit, qui, antequam rerum cognitionem ullam assequeretur, aurium usu crudeliter sit spoliatus.

Quod cum ita sit, Elpidi, quid lucem illius sustines ? quid cum mortalibus diutius versaris ? Quin potius, judice me, cares publico ? quin te domi otiosum, & inglorium contines ? quin nuntium humano penitus consortio remittis ? sin verò te hominibus domi subtrahere non datur, quære remotiores solorum nemorum latebras ; pete inaccessa sylvarum loca, ibique te abde, conquiesce, conticesce. Crede mihi, Elpidi, honestius tibi ita vivere ab omni cætu disjunctum mortique proximum fuerit, quàm brutis
torum

torum more, sine sensu, sine mente, sine consilio
aut agere, aut loqui, aut videre.

Ne quis vestram tamen existimet, Judices,
me dum Elpidij damna extollo, aliorum condi-
tionem minimè deflendam arbitrari. Est hæc,
est certè omnium judicio luctuosissima. Sed
omni solatio non carent. Habent cæteri, unde
levamen doloris sui nonnullum petant. Aliquo
quidem sensu indigent: at non omnibus: alijs
uti possunt percommode, sive ad comparan-
das sibi novas artes, sive ad paratas an-
tea perficiendas: possunt amicorum uti con-
gressibus, possunt societate mutuâ vitæ tædia fal-
lere, & quod uno sensu exequi nequeunt, alio
præstare.

At verò quamò miserior etiamnum est fors
Elpidij, cui habitandum semper apud se, latitan-
dum in tenebris, contabescendum præ dolore.
Qui nihil sciat, nihil calleat, nec scire quidquam
vel callere possit: qui nihil proferre queat nisi ab-
sonum, nihil interrogare, nisi intempestivum,
nihil agere, nisi imperfectum; qui denique per-
petuos de se & præsens & absens dare ludos
paret.

Si vos igitur, Judices, si vos singula fratrum
damna movent, uti neminem vestram esse puto,
quem fortis illorum non misereat; si in illo ge-
nerositate pietatèmq; in parentem laudatis,
quod manus secandas offerre non dubitaverit, ut
imminentem patri carissimo ictum averteret; si
hujus miseriam lugetis, qui cum magnam in per-
orando famam sibi comparasset, elinguis factus
est: si alium revera infelicem prædicatis cui par-
tam hætenus pingendo existimationem sustinen-

R

di

di diuitiis copia ablata est; moveat ille multo magis, qui singula fratrum incommoda pertulit. Potuisset Adolefcens optimus tractare arma, & in solum pulveremque bellicum ex umbrâ palæstræque domesticâ prodire, suamque in defendendâ patriâ fortitudinem exhibere: potuisset in foro versari cum laude, & ingenij pariter eruditionisque specimen edere: potuisset in alterâ qualibet arte strenuum se atque habilem profiteri. Verum neque militiæ nomen dare, neque dicendis causis operam ponere, neque ex doctrina ulla commendationem expectare jam potest. Quid igitur agat infelix? quò se vertat? quò confugiat? quid consilij capiat? cujus opem imploret, nisi paternam ipsi, quaecumque doloris tanti solarium hæreditatem adjudicetis?

ORATIO JUDICIS

Controversiam inter Fratres quatuor dirimentis.

Gravis penitus ac difficilis ex omni parte controversia vestris sententijs hodie dirimenda proponitur, Judices. Dicendum jus inter cives quatuor eosdemque fratres inter se conjunctissimos, huic civitati Juvenes carissimos, suo in Republicam studio, singulari in parentem charitate spectatissimos. Nihil postulatur ab unoquoque, quod singulorum meritis non debitum, quod inferior eorum virtuti merces videri non possit.

Tamen nec licet nobis omnes facere voti sui compotes, nec pronunciare unius ex illis in gratiam, quin cæteri læsos se fuisse aliquo jure suo

suo conquerantur. Scilicet hæreditas paterna non divisa, sed tota, non ex parte tantum, sed in solidum & ex asse ita singulos respicit, ut singulis minimè possit contingere. Instituit pater bonorum omnium hæredem unum aliquem è liberis, qui amantior patris inter omnes, qui vitam ejusdem libertatèque majore damno redemisset.

Certatum est ab unoquoque viriliter, non tam hæreditatis potiundæ gratiâ, quàm ut ardentissimum, quo flagrabant omnes in patrem, perenni monumento amorem consignarent. Quo demum exitu? Fecit disertissima Patronorum, qui pro Clientibus invicem dixerunt, Oratio, ne cuiquam lateat: & plerique vestrum testes existimæ fortitudinis, quam singuli fratrum edidère, suis ipsi oculis usurpârunt. At quo omnium dispendio? quanto singulis stetit paterna salus ac libertas ab hostium furore vindicata? Hic præcisas manus vidit impiger, dum brachiorum oppositu capiti paterno fatalem ictum avertit. Ille captus ab hostibus, avulsâ crudeliter linguâ loquendi facultate privatus est. Alter effossis immisericorditer oculis lucis usuram perdidit. Ultimis recisis per summum nefas auribus exsurdatus est. Parem omnibus crudele vulnus jacturam intulit. Demaratus Statuarius insignis & strenuus in bello miles excisas fuisse opes suas spemque parandæ gloriæ omnem ablatam expululat. Luget elinguis Logodædalus interclusum sibi ad laudem aditum; &, quam labore multo sibi fecerat disertus orator eloquentiæ famam, perpetuâ silendi necessitate evanescere. Zeuxis pictor egregius orbatus oculis miserabiliter, non habet deinceps, unde sustentet vitam, aut partum

pingendo decus tueri possit. Elpidius magnæ expectationis adolescens in ipso ætatis flore exsurdatus, in summâ rerum omnium incitiâ longum vitæ spatium nulli idoneus arti prorsus exiget. Sensit infelix pater miseræ sobolis calamitatem, & filiorum ad aspectum ex dolore conturbuit. Felix, vel dum moritur, si mederi singulorum incommodis, & pium in amantissimos filios animum potuisset consignare.

Nos verò quid statuemus, Iudices, tam difficilis controversiæ arbitri constituti? cui demum ex omnibus paternam hæreditatem adjudicabimus tanquam miserrimo inter ceteros, & magis pro paternâ salute tuendâ detrimentum passus? Equidem scio esse eorum neminem, qui dignam illâ videri non debeat: qui eandem calamitatis suæ in subsidium sibi non vindicet: qui suâ orbate vestros animos non inflectat ad commisionem suâ. At nullus ibi misericordiæ locus est, ubi æquitatis unius ratio debet haberi. Non satis est miserum in suâ sorte quemlibet judicari, nisi fratrum miserrimus æstimetur. Huc ergo recedit totius contentionis caput; quis omnium fati suo infelicissimus debeat reputari. At hoc ipsum decidere, quàm arduum & operosum debet videri!

Audiistis, Iudices, quantâ animorum contentione, quàm disertâ verborum copiâ, quàm exquisitâ ingenij sagacitate eruditissimi Patroni vicissim certaverint, suis ut quisque in Clientibus perfectissimam calamitatis ipsius imaginem elaborarent: At quid perfecerunt dicendo, nisi ut difficultatis nodum intricarent arctius, nedum extollerent; nisi ut eloquentiæ suæ fulgore perfringerent

xerint, oculos, tenebras ipsas & insitam controversiæ caliginem non depulerint? Video vos incertos adhuc & ancipites, quid pro æquitate vestrâ pronuciare liceat. Nihil leges, nihil civitatis ipsius instituta, nihil juris ipsius ratio suppeditat, unde ferre iudicium in tantâ causæ novitate atque insolentiâ possitis. Nobili Statuario ac strenuo militi manus abscissæ sunt, quid durius? Perito Oratori avulsa lingua est, quid tristius? Pictori celeberrimo eruti sunt oculi, quid miserabilius? Adolescenti lætissimæ expectationis aures amputatæ funestissimæ in omne tempus ignorantia farum important, quid luctuosius? Quid erat singulis metuendum magis, quàm quod singuli patiuntur? vel quis calamitatis gradus illis accedat, qui summum calamitatis cumulum experiuntur? Sentio ipse, Iudices, quales inter angustias verfer, cui aditus omnis ad ferendam sententiam interclusus videatur.

Tamen expectatis, ut loquar, neque munus illud, quo per vos & apud vos hodie defungor, filere me patitur. Ergo, ne ludere spes vestras, aut commissæ provinciæ defuisse videar; ne suprema Testatoris ipsius voluntas, quam magnæ religioni semper habuimus, cassa & irrita sit; aio Polycratis hæreditatem Elpidio fratrum minimo esse eo nomine adjudicandam, quod omnium infelicissimus debeat æstimari. Habent hoc Fratres cæteri in calamitate suâ subsidium non leve, ut se rerum gestarum gloriâ consolentur, & eâ, quam sibi apud omnes in suâ quisque facultate pepererunt, famâ doloris sui acerbiter mitigent. Obversabuntur perpetuò Demarati oculis egregia illa artis suæ monumenta, quibus civitatem nostram decoravit, & quod dedit in bello fortitudinis eximie specimen, audiet om-

nium linguis celebrari. Fruetur Logodædatus navata laudabiliter tam publicis quam privatorum commodis, operæ conscientia, & suavissimo tot amicorum, quos olim consilio juvit, eloquentia gaudens, commercio recreabitur. Neque suum deerit Zenxidi Pictori celeberrimo solatium, qui perfectissimas rerum omnium imagines animo complexus easdemque coloribus ac penicillo imitatus tam scienter, se se dulcissimam illarum recordatione pascet & cæcitatæ suæ tenebras quoque modo mitigabit.

At quid ejusmodi simile manet infelicem Elpidium, qui in ipso adolescentiæ limine exfurdatus, nec ulla potuit assequi suæ orbitatis adiumenta, nec habet in omne tempus, sibi relictus unquam, unde conditionem acerbissimam sustentet, aut consoletur? Quare Elpidio exfurdato, omnibus fortunæ animique bonis destituito paterna hereditas adjudicator. Verùm ne filijs posthac omnibus ad paternæ observantiæ defensionisque laudem desit incitamentum; ne Respublica civibus optimis & de se bene meritis defuisse videatur, ne careant illi calamitatis suæ solatio, & fortitudinis, atque industriæ suæ præmio defraudentur, tantundem singulis tribus Fratribus ab Republicâ parente optimâ de ærario sufficitur. Omnes, quoad vivent, in Prytæneo aluntur. Mortui de publico effertuntur conduntorque perhonorificè communi sepulchro: cui ad perpetuam rei memoriam inscribatur:

Dijs Manibus piorum Polycratis Liberorum
Senatus Populusque Atheniensis posuere.

IPHIL-